
Úvod

Vážení čtenáři,

text, který vám předkládáme, vznikl v rámci projektu **Tvorba a realizace kurzů zaměřených na práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pro pedagogické pracovníky středních škol a druhého stupně základních škol** (registrační číslo CZ.1.07/1.3.13/03.0016), spolufinancovaného ze státního rozpočtu ČR a Evropského sociálního fondu.

V rámci projektu pořádá Ústav speciálněpedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci tři několikátýdenní kurzy, které jsou specificky zaměřeny na základy speciální pedagogiky, poradenství pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami a na specifika komunikace s osobami se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se o stěžejní poznatky ze sféry práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, které jsou vnímány, v době integračních snah, jako nezbytná součást profesní kvalifikace dnešního pedagoga. Každý kurz je samostatný a jinak obsahově zaměřený, proto je pro každý z nich vytvořen samostatný i podpůrný studijní text.

V tomto, v pořadí druhém, textu s názvem **Poradenství pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami** se zaměříme na jednotlivé typy poradenských služeb a na systém organizací poskytujících tyto služby. Přiblížíme služby poskytované jedincům se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich rodinám i pedagogům v jednotlivých odvětvích poradenství, ať již ve sféře státní, či nestátní. Zaměříme se na služby jak v rovině horizontální (dle jednotlivých oblastí – poradenství školské, zdravotnické, sociální, v oblasti architektonických bariér, zaměstnanosti), tak v rovině vertikální (poradenství poskytované od chvíle zjištění poruchy až do konce života – raná péče, speciálněpedagogická centra, vysokoškolské poradny, rekvalifikační střediska atp.). Přiblížíme i poradenství v kontextu jednotlivých druhů speciálních vzdělávacích potřeb (narušená komunikační schopnost, sluchové postižení, zrakové postižení, tělesné postižení, kombinované vady, behaviorální a emoční poruchy, specifické vývojové poruchy učení, mentální a jiná duševní postižení).

Absolventi tak získají přehled o jednotlivých typech poradenských služeb napříč věkovým spektrem, typem a stupněm zdravotního postižení, jakož i o poradenství v jednotlivých resortech (MPSV, MŠMT a MZ), včetně neziskového sektoru a také např. internetového poradenství. Právě orientace v systému poradenských služeb může osobám se zdravotním postižením nejen pomoci při uplatňování jejich práv a zájmů, ale také může zabránit projevům diskriminace.

Text kapitol je pojatý jako vstupní vhled do poradenství pro jedince se speciálními vzdělávacími potřebami, ne jako jeho podrobná charakteristika či specifikace speciální intervence. Detailnější informace naleznete v odborné literatuře, na kterou v publikaci odkazujeme.

Jednotlivé pojmy a problémy, které se v textu vyskytují, se vám snažíme přiblížit v kontextu, který je vám, jak věříme, vzhledem k vaší profesi blízký a srozumitelný. Doufáme, že kurzy i publikace přispějí k vaší hlubší orientaci v dané problematice, o které se v současné společnosti neustále diskutuje, ale bohužel ne vždy je odpovídajícím způsobem řešena. Platné legislativní předpisy a nařízení nemohou pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami vytvořit odpovídající podmínky, pokud je náležitým způsobem neuchopí všechny zúčastněné a zodpovědné osoby, tedy i vy, pedagogičtí pracovníci středních škol a druhého stupně základních škol v Olomouckém kraji.

Současně věříme, že nás v průběhu kurzů obohatíte svými osobními zkušenostmi, návrhy a náměty k inovaci a zlepšení některých postupů a že se budete s chutí a aktivně účastnit jednotlivých výukových lekcí.

prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.
Mgr. Zdeňka Kozáková, Ph.D.